

DOI: 10.36719/2663-4619/60/103-107

Mehriban Zeynal qızı Hacızadə
farizhacizade720@gmail.com
Azərbaycan Dillər Universiteti

SLENQLƏR XÜSUSİ BİR SÖZ Qrupu KİMİ

Açar sözlər: slenq, morphem, termin, ünsiyyət, cəmiyyət

Slangs as a Special Group of Words Summary

In modern times, the processes in the world have affected the field of linguistics as well as all other fields. These processes require a different approach to issues related to the use of specific word groups. Over time, language develops and changes occur at all levels. Taking into consideration that the main function of language is a means of communication between people, all changes should be taken into account to make the function more convenient and more suitable. Some of the processes that take place in the language are directly related to the speech process, and ends with getting the gradual normative status of variants in the speech of native speakers. Native speakers use some expressions that gained and didn't gain status of norms in their speech. They use specific word groups to make their speech more specific and expressive. These word groups are used by some groups of people for special goals. Slangs are new meaningful words used in different social groups. Slangs are presented as non-literary concept. Slangs are various and colorful according to their tones.

Key words: *slang, morphem, term, communication, society*

Giriş

Slenq – müxtəlif sosial qruplar tərəfindən istifadə edilən xüsusi, yeni mənalı sözlərdir. İngilis dilində *slang* terminindən XX əsrin əvvəllərindən etibarən geniş formada istifadə olunmağa başlanmışdır. Terminin etimologiyası indiyə qədər aydınlaşdırılmayıb. Slenqlərin müxtəlif növ qrupları vardır: ordu slenqi; kompüter slenqi; gənclərin istifadə etdiyi slenq sözlər; cinayətkarların slenqi və s.

Hər kəs xüsusi bir söz qrupu formalaşıdır bilər və bu söz qrupu slenq hesab edilir. Məsələn: tələbələr *math* və *exam* sözlərini slenq kimi istifadə edirlər. 30 il öncə *cop* sözü slenq termini kimi qəbul edilmişdir, lakin indi bu söz *policeman* mənasını ifadə edir. Daha sonra isə yeni ictimai və mədəni şəraitlərin təsiri altında yeni ifadə olan *pig* istifadə edilməyə başlandı [Galperin, 1977: 105]. Hər yeni əşya yeni slenq hesab olunmur, çünki bu proses bir sıra faktlara əsaslanır. Buraya aiddir: 1) yeni mənanı ifadə edə bilən başqa sözlərin mövcudluğu; 2) situasiyaların müxtəlif olması, çünki söz normal formada istifadə edilə bilsin; 3) insanların ictimai statusu. Slenq sözlər leksikal əşyaların birinci qrupu hesab edilir. Bəzən eyni mənanı ifadə edən sözlərin slenq olub yaxud olmadığını müəyyən etmək mümkündür. Məsələn: slenq söz *pot*, lakin onun əvəzi olaraq *marihuana* sözündən istifadə edilir. Slenq *rip off*, onun əvəzi *cheat*, yaxud slenq *rap*, əvəzi *discuss* sözlərindən istifadə edilir. *Cheat, discuss* və s. kimi sözlər bizim gündəlik həyatımızda tez-tez istifadə etdiyimiz və ingilis dilinin standartlarına uyğun sözlərdir. Əgər biz ingilis dilinin lüğətini slenq və qeyri-slenq olmaqla iki hissəyə bölməyə cəhd ediriksə, sözlərin leksik rolunu bilməliyik. Bəzən sözlər mətn daxilində yalnız bir mənanı ifadə edir, yalnız istisna hallarda isə eyni söz müxtəlif mənə çalarlığı yarada bilər [Galperin, 1977:107]. Bu tip sözlər formal lüğətin tərkib hissəsi hesab edilir. Bəzi slenqlər qısaldılmış formada da istifadə edilir. Məsələn: *cold* sözü slenq hesab edilir və bu söz *coeducation* sözündən əmələ gəlmişdir. Həmçinin mürəkkəb və düzəltmə slenqlərə də rastlamaq mümkündür. Məsələn: *uppers* and *douners*. Bu ifadələr slenq kimi *stimulent* və *depressant, drugs* ifadələrini əvəzləmək üçün istifadə edilir.

Up, down və *er* kimi sözdüzəldici morfemlər isə slenq hesab edilmir. Slenqləri digər sözlərdən ayırmaq çətin deyildir, çünki onların mənası digər sözlərlə müqayisədə qeyri-adidir. Məsələn: *“He is a Republican”* dedikdə, sən yalnız *Republican* sözünün ümumi mənasını deyil, həmçinin danışan şəxsin siyasi görüşləri barədə də məlumat əldə edəcəksən. Bu cümlənin xoş söz və ya təhqir ifadə etməsi isə naməlumdur. Cavab isə həmin sözün həm danışan şəxs, həm də siyasətçilər üçün hansı mənanı ifadə etməsindən asılıdır. Beləliklə, əgər nətiq demokratiya nümayəndəsidirsə, bu cümlə təhqir mənasındadır. Slenqlər digər söz qrupları ilə müqayisədə daha canlı, rəngarəngdirlər [Galperin, 1977: 109]. İnsanların slenq barəsində iki reaksiyası mövcuddur: 1) slenq mənasına görə qeyri-adidir və 2) slenq tonuna görə rəngarəngdir. Hər 2 reaksiya eyni amilin nəticəsidir. Çoxlu slenqlər yalnız əhalinin bir hissəsi tərəfindən istifadə edilir. Slenq sözlər cəmiyyətin xüsusi hissəsi tərəfindən istifadə edilən söz qrupudur.

Slenqlərin ayrı ictimai qruplar kimi müxtəlif növləri vardır. Hətta kollec tələbələri müəyyən edib ki, onların slenqləri yüksək məktəb tələbələrinin istifadə etdiyi slenqlərdən fərqlidir yaxud peşəkar musiqiçilərin özlərinə məxsus slenqləri vardır. Bəzi insanlar hər hansı bir qrup ilə yaxınlıq əldə etmək üçün slenq sözlərdən istifadə edir. Əgər sən rok musiqi qrupunun üzvü kimi tanınmaq istəyirsənsə, alətlər, təşkilatlar və rok musiqisi ilə əlaqədar olan slenqlərdən istifadə etməlisən. Ümumilikdə amerikalılar hesab edirlər ki, kim ki slenqlərdən öz leksikonunda istifadə edirsə, həmin şəxs hörmətsizlik etmiş hesab olunur. Bu faktı ki, bir çox slenq sözlər xüsusi ictimai qruplar tərəfindən yaradılıb. Belə qruplarda qrup iştirakçıları tez-tez dəyişir. Məsələn: bəzi gənc insanlar özlərini Amerika həyatının axınından ayırırdılar. Beləliklə də onlar ayrı qruplar təşkil edirdilər. 1950-ci ildə həmin gənclər *beatniks*, 1960-cı ildə *flower child-men*, 1960-cı illərin sonu isə *hippies* adlanırdılar. Bütün slenqlər köhnəlməmişdir. Çoxlu slenq sözlər hələ də öz aktuallığını qoruyub saxlayır. Məsələn: *need – cigarette; lough – money; join – toilet*. Slenqlər də digər lüğət sözlərinin xarakterik xüsusiyyətlərini bölüşürlər. Slenqlər yalnız müəyyən əhali qrupu tərəfindən istifadə edilir. Onlar rəngarəng mənaya malik sözlərdir [Galperin, 1977: 116].

Danışq lüğəti bir neçə qrupa bölünür: 1) Ümumi danışq sözləri; 2) slenqlər; 3) jarqonlar; 4) peşə sözləri; 5) dialekt sözlər; 6) vulqar sözlər.

Rəsmi formada istifadə edilən sözlər mesaj çatdırmağa xidmət edir. Məsələn: *“Greetings. How are my people doing?”*. Slenq gündəlik ingilis dilinin istifadəsi standartlarından aşağıda olan hər şeyin mənasını ifadə edir. Slenq sözlər və ifadələr lüğətlərin əksəriyyətində üslubi ifadə kimi istifadə edilir. Terminin etimologiyası onun üslubi anlayış kimi istifadəsinə təsir göstərir. Slenq sözlər qeyri-ədəbi anlayış kimi təqdim edilir. Bu səbəbdən asılı olaraq, müxtəlif lüğətlər bu terminin istifadəsi ilə razılaşırmı. Bəzi ifadələr, sözlər vaxtı ilə slenq kimi istifadə edilsə də, hal-hazırda onlar standart ingilis dilinin qanuni vahidləridir. Məsələn, *kid* sözü 19-cu əsirdə slenq hesab edilirdisə, indi ingilis ədəbi dilinin qanuni danışq vahididir. Bəzi dilçilər slenqin xüsusiyyətlərini xarakterizə edəndə qeyd edirlər ki, o davamlı olaraq yeniliklər tələb edir. Slenq sözlər heç vaxt köhnəlmir. Əgər hər hansı bir slenq ifadə köhnəlsə, o yeni slenq ilə əvəz edilir [Hüseynova, 2019: 42]. Bu sözlər müəyyən anlayışlara istinad edir və sadə terminlər olurlar. Slenq termini ingilis dilçiliyində geniş formada istifadə edilir. Bəzi hallarda bu sözlər ingilis dilinin fonetik, leksik və yaxud morfoloji olaraq yanlış tələffüz edilən formaları üçün istifadə edilir. Danışq dilində həddindən artıq istifadə edilən bəzi elementləri fərqləndirmək məqsədilə də slenq sözlərin istifadəsi mövcuddur. Bu sözləri fərqləndirmək üçün slenqlərdən istifadə edilir. İngiltərədə və Amerikada slenqlərin əhəmiyyətini qiymətləndirmək üçün ümumi tendensiya vardır. Slenq termini danışq dilinin kvintessensiyası hesab olunur və ona görə də qrammatikanın bütün qaydalarından üstün mövqedə dayanır. Lakin bəzi puristlər tərəfindən standart ingilis dilinin normalarından aşağıda duran sözlər termin kimi qəbul edilir. Hal-hazırda slenq *vind-canli; more flexible – çevik; more picturesque – mənzərəli* ifadə kimi təsnif edilir.

Ümumi danışq lüğəti standart ingilis lüğətinin tərkib hissəsidir. Bu zamana qədər heç bir alim slenq termininin qanəddici tərifini verməyib. Slenq termini gündəlik ingilis dilinin istifadəsi standartlarından aşağıda duran hər şeyi nəzərdə tutur. Slenq termini həm xüsusi lüğət, həm də xüsusi dil tərəfindən təmsil edilir. Slenqlər ədəbi dil ilə müqayisədə daha çox danışq dilində istifadə edilir. Onlar şifahi nitqdən formalaşmışdır. Slenq sözlər natiqlər tərəfindən qeyri-rəsmi ünsiyyətdə istifadə edilir. Slenqlər yüksək dərəcədə ifadəli və emosional sözlərdir [Hüseynova, 2019: 44].

Zaman keçdikcə bəzi slenqlər öz təbiiliyini, orijinallığını itirərək yeni ifadələrlə, birləşmələrlə əvəz olunub. Bu isə öz növbəsində sinonimlər zəncirinin yaranmasına səbəb olmuşdur.

Sözlərin slenq kimi növbəti üslubi təbəqələri mövcuddur:

1) İctimai qrupların jarqonları; peşə bildirən sözlər və s. Məsələn: *dirt – money; dotty – mad; a barker – a gun*.

2) Danışqda istifadə edilən ifadələr: Məsələn: *for good; to have a lunch, to have a shower*.

3) Məcəzi mənalı sözlər və ifadələr də xüsusi slenq lüğətinə daxil edilir. Məsələn: *Scrooge – a mean person* (kobud adam).

4) Dönüşüm və ya törəmə yolu ilə yaranmış sözlər müasir ingilis dilində düzəltmə söz mənasında istifadə edilir. Həmin sözlər eyni zamanda slenq kimi də təsnif edilir. Məsələn: *agent* ismi neytral hesab olunur, çünki onun üslubi, stilistik işarələr sistemi yoxdur. Lakin *agent* ismindən fərqli olaraq *to agent* feli amerikan slenq lüğətlərinə daxil edilmişdir.

5) Abriviaturaların növləri də slenq kimi istifadə edilə bilər. Məsələn: *rep – reputation; cig – cigarette; ad – advertisement; flu – influenza*.

6) Danışq dilində slenq kimi qeyd olunan, həmçinin slenq kimi istifadə edilən ifadələr. Məsələn: *to go in for; in a way*.

7) Morfoloji və sintaktik xarakterli uyğunsuzluqlar. Məsələn: *How come, I says*; ikili inkarlıqlar *don't know nothing*.

8) Hələ ki, hamı tərəfindən tanınmayan yeni ifadələr və buna görə də ingilis dilinin standart sözlər tərkibinə daxil edilməmiş sözlər qrupu da slenq kimi istifadə edilə bilər. Məsələn: *leggo – let go* [Ginzburg, 1979: 64].

Slenq ingilis dilinin istifadəsi standartlarından aşağıda olan hər bir birləşməni ifadə edir. Hələ də heç bir alim bu terminin qanəedici tərifini verməyib. Websterin lüğətində slenq termini bu formada ifadə edilir: “**Slenq** – xüsusi sinif tərəfindən istifadə olunan xüsusi və gizli lüğətdir. Bəzi hallarda onlar vulqar sözlər kimi də istifadə edilə bilər”. Bəzi slenq sözlər öz təbiiliyini itirirək yeniləri ilə əvəz edilir. Bu tendensiya isə ifadəli sinonimlər zəncirinin yaranmasına səbəb olur. H. Wentworth və Plenxer özlərinin tərtib etmiş olduğu “*Dictionary of American Slang*” lüğətində yazırdılar: “Bəzən slenq standart sözlərin maraqsız bənzərliklərindən xilas olmaq məqsədi ilə istifadə edilir və yaxud gündəlik həyatın mövcud rutinindən xilas olmaq üçün də istifadə edilə bilər”. Slenqlərin istifadəsi sayəsində həyatımız daha çox yeni, özəl görünür. Məsələn: *bread – basket – the stomach; loaf of bread – head; rot – nonsense; the cat's pyjamas – the correct thing; I'm off to Bedfordshire – Going to bed; Up to Duff – pregnant; Dodgy – suspicious; Tenner – 10\$ və s.* Slenqlərin məna müxtəlifliyinə görə çoxlu növləri vardır. Məsələn: *cock (working class); commercial, society, military, theatrical, newspaper* (Brigit V, 2003: 51)

Zəngin lüğət ehtiyatına malik dillərdən biri də ingilis dilidir. İngilis dilinin söz ehtiyatı yekcins deyildir. Lüğət tərkibinin bir qismini milli, böyük bir qismini isə alınma sözlər təşkil edir. Alınma sözlərin ingilis dilinin lüğət tərkibinin böyük bir qismini tutmasına baxmayaraq, milli sözlər yazı və şifahi nitqdə ən çox istifadə edilən sözlərdir. Dildə yeni sözlərin meydana gəlməsinin iki yolu mövcuddur: ya dilin öz imkanları və ya dilə başqa dillərdən alınma sözlərin daxil olması vasitəsilə. İngilis dilinin lüğət ehtiyatının şifahi danışq dili vahidləri ilə zənginləşdirən vasitələrdən biri də slenqlərdir. Slenq termini müasir ingilis dili meyarlarından və istifadə dairəsindən aşağı olan bütün qeyri-rəsmi sözlərə aid edilir. Slenq sözlər bir çox dil daşıyıcıları tərəfindən həm şifahi, həm də qeyri – rəsmi ünsiyyət zamanı istifadə edilir. Slenqlər son dərəcə emosional və ifadəli sözlərdir. Onlar dildə fərqli ifadəlilik dərəcəsinə malik olan sinonimik cərgələrin yaranmasına səbəb olur. (Brigit V, 2003: 52)

Slenq barəsində fikir söyləmiş məşhur alimlərdən biri də Olqa Serqeyevna Axmanovadır. Onun fikirləri olduqca maraqlıdır. O, bildirirdi ki, slenq sözlər avtomobilin ehtiyat təkərinə və şüşətemizləyəne bənzəyir. Avtomobili bu hissələrsiz təsəvvür etmək olmaz. Onlar olmadan keçinmək mümkün deyil. Slenq sözlər qeyri-rəsmi danışqda istifadə olunur, yəni rəsmi danışqlar üçün lazımsız olsa da, işgüzar şəxslərin danışqında faydalı hesab olunur.

Fakta əsasən, slenq ilk dəfə 16-cı əsrdə Britaniyada yaranmışdır. Lakin bu zaman slenq cəmiyyətlər arasında geniş istifadə edilmirdi. Cinayətkarların istifadə etdiyi slenqlər 16-cı əsrdən etibarən inkişaf etmişdir. Ona görə də slenq nitqin yeni növü kimi yaranmağa başladı və cinayətkarlar tərəfindən istifadə olunmağa başlanmışdı. Alimlər düşünürlər ki, cinayətkarların dilinin fransız dili ilə qohumluq əlaqəsi vardır. Onların dili yavaş inkişaf edirdi. Fakta əsasən, dörd milyon insan ingilis dilində danışır, yalnız on min insan ingilis cinayətkarların dilini danışa bilirdi. 16-cı əsrin sonunda nitqin bu yeni forması danışq dili hesab edilirdi. Slenqlərin tarixi beş on illiyə bölünür:

I.16-cı əsr: Slenq ilk dəfə cəmiyyətdə yarandı və qəribə dilə çevrildi. Məsələn: *thieves, begger, criminals* və s.

II.17-ci əsr: Slenq məcazi dil hesab edilirdi və bundan əlavə olaraq, slenqlərdən məşhur filmlərdə istifadə edilirdi. Məsələn: *A Fovial Crow və William Shokes – Peare-nin poema dilində.*

III.18-ci əsr: Slenq ingilis lüğətinin bir hissəsi kimi tanınırdı. Ünsiyyət vasitəsi kimi uşaqlar və məktəblilər arasında istifadə edilirdi.

IV.19-cu əsr: İlk slenq lüğəti tərtib edildi (1898). I və II dünya müharibələri slenq dilinə təsir göstərdi. Məsələn: *brass, pissed off.*

V.20-ci əsr: Slenq danışq dilinin bir hissəsidir. Həmçinin slenq dili yalnız oğrular və cinayətkarlar tərəfindən deyil, eyni zamanda adi insanlar tərəfindən istifadə edilirdi. Slenq gündəlik ünsiyyətdə istifadə edilirdi, çünki ondan istifadə danışq tərzini və ya nitqi asan və sadə edirdi. (Brigit V, 2003: 54)

Websterin üçüncü yeni beynəlxalq lüğətində bu terminin sadalanan mənalərini vermişdir: 1) Slenq – özünəməxsus və xüsusi dil qrupudur. Bir qrup, məsələn: *oğrular, dilənçilər* və s. tərəfindən istifadə edilən gizli lüğətdir. Jarqonlar isə xüsusi fəaliyyət sahələri ilə bağlı istifadə edilir, məsələn, ticarət və s. 2) Qeyri – standart sözlərdən ibarətdir və bunlar həddindən artıq qeyri-rəsmi birləşmələrlə xarakterizə olunur. Bu tip sözlər müəyyən bölgə üçün məhdudlaşdırılmamışdır (Arnold I.V, 1986: 140)

Yeni Oxford ingilis lüğəti slenq terminini bu formada müəyyən edir: a) xüsusi sözlərdən ibarət lüğətlər aşağı xarakterli insan qrupları, dəstələri tərəfindən istifadə edilir.

Bu tip dil vulgar və ya dilin aşağı növü hesab edilir; b) müəyyən dövrün və ya sinfin jarqonları kimi; c) təhsilli nitqin standartlarından aşağı səviyyədə olan bir dil kimi təsnif edilir və həm mövcud sözlərdən, həm də yeni sözlərdən ibarətdir [16].

Slenq həm xüsusi lüğət, həm də xüsusi dil kimi təmsil edilir. Bu ilk anlayışdır ki, mübahisəyə, qarışıqlığa səbəb olmuşdur. Əgər slenq xüsusi leksikal təbəqədirsə, nə üçün ona dilin dərəcəsi statusu verilməyib və s.

J.B.Greenough və C.L.Kitteridge slenq terminini bu formada müəyyən ediblər: "Slenq – qaçaq dilinin xüsusi növüdür və həmişə qanuni nitqin kənarından asılı qalmışdır."

Eric Partridge isə slenqə digər bir tərif vermişdir. O, bildirirdi ki, slenq danışq dilində ədəbi dil ilə müqayisədə daha çox istifadə edilir. Demək olar ki, slenqlər həmişə nitqdə (şifahi) istifadə edilmişdir. Lüğətlərin əksəriyyətində slenq sözlər rahat üslubi simvol kimi istifadə edilir. Bu terminin etimologiyası onun üslubi simvol kimi istifadəsinə təsir göstərir.

The Times of the 12th of March (1957) – slenqin növbəti formalarını, şəkillərini vermişdir. Məsələn: *leggo (letgo); sarge (sergeant); I've got a date with that Miss Morris to-night*. Lakin bu aydındır ki, **leggo** fonetik cəhətdən daha sürətli danışqdır; **sarge** sözün bütöv formasının vulgar əvəzidir; **date** isə kitab dilindəki **rendex – vaus (meeting)** sözünün sinonim əvəzi kimi tanınır (Arnold I.V, 1986: 250)

Bütün bunlar slenq termininin tərkibində birləşir. Bu qarışıqlıq hal-hazırda dərinləşir, çünki istənilən söz və ya ifadə xəyali yaxud məcazi mənada işləndikdə çox böyük asanlıqla slenq hesab edilir. Həmçinin çoxlu sözlər slenq hesab edilsə də hal-hazırda standart ingilis dilinin qanuni vahidlərinə çevrilmişdir. Slenqlər ifadəlilik, emosional rənglilik yaradır. Onlar ədəbi dilin təbii inkişafına xidmət edir..

Slenq insanlar tərəfindən geniş formada istifadə edilən anlayışdır. Amerikan slenqi amerikan tarixi ilə əlaqədar yaranmış və inkişaf etmişdir. Onun nadir funksiyaları və özünəməxsus cəhətləri vardır. Amerikan slenqi amerikan mədəniyyətinə də öz növbəsində təsir etmişdir. Amerikan slenqinin öyrənilməsi amerikan mədəniyyəti və cəmiyyəti haqqında məlumat əldə etməyə kömək edir. Amerikan slenqinin fərdi xüsusiyyətləri, üstünlükləri, ictimai amilləri vardır. Slenq nitqin qeyri-rəsmi üslubudur. Slenq həm tək bir sözdən, həm də cümlələr və ya sözlər qrupundan ibarət ola bilər. O, dilin istifadəsinin standart qaydalarından ibarət bir vahiddir. Adətən yeni mənə kəsb edən sözlərdən və ifadələrdən ibarətdir. Slenq nitq müxtəlifliyinin növüdür. Nitq müxtəlifliyinin dilçilik xüsusiyyətləri özünü dilin leksik, fonetik, morfoloji və sintaktik səviyyələrində əks etdirir. Amerikan slenqi beynəlxalq terminə çevrilmişdir. Baxmayaraq ki, bir çox savadlı insanlar hesab edirlər ki, slenqin cəmiyyətdə istifadəsi düzgün deyil, lakin filmlərdə, qəzet dilində, televiziya slenq ifadələrinin istifadəsi artmışdır. Amerikan slenqi müxtəlif yollarla yaranır. Onlardan biri cəmiyyətin müxtəlif mədəni qruplarıdır. Müxtəlif mədəni qruplardan əldə edilmiş slenqlər insanlar tərəfindən qəbul edilir və insanların ümumi istifadə etdiyi lüğətlərə çevrilir. Həmçinin gənc insanlar slenqlərin yaradılmasında daha çox fəaldırlar. Onlar cəmiyyətə qarşı öz münasibətlərini əks etdirmək və şəxsi düşüncələrini əks etdirmək üçün ünsiyyət prosesində slenq terminlərdən istifadə edirlər. Ona görə də amerikan slenqini cəmiyyətin məhsulu kimi görürük. Bu termin cəmiyyət və orada yaşayan insanlar tərəfindən yaradılmışdır [12]. Amerikan slenqinin dörd əsas xüsusiyyəti vardır:

1) Yumor - əhval: Amerikan slenqi amerikanlar tərəfindən komediya hesab edilir, çünki onun yumoristik təsiri vardır. Ritm amerikan slenqlərinin yumoristik effektini əldə etmək üçün ümumi fonetik metodudur. Buna dair çoxlu nümunələr vardır. Məsələn: *fender-bender (a trifle); razzle-dazzle (carnival)* və s. Bu zaman insanlar ritm dəyişikliyi səsə hiss edirlər. Digər yumoristik xüsusiyyəti isə özünü sözlərin leksik mənasında ifadə edir. Məsələn: *NATO sözü məşhur North Atlantic Treaty Organization termininin qısaldılmış formasıdır, amma NATO sözü bir slenq kimi planlarını, dediklərini yerinə yetirməyən insan mənasında istifadə edilir. (NATO is used to describe somebody who says something but not puts their plans to practice).*

2) Orijinallıq: Slenq imladır. Slenq məşhur söz oyunlarının nəticəsidir. Məsələn: *live wire, Smoker eater və flying coffin refer to living man; fireman; plane*. Gənclər adətən sözlər vasitəsilə yeni oyunlar kəşf edirlər və bu zaman yeni-yeni söz birləşmələri, ifadələr yaranır və həmin ifadələr slenq adlandırılır. Məsələn: *think-machine (brain); sparkler (diamond); canned music (musical disc)*. Slenq sözlər canlı və ifadəli olur. Bəzən slenq sözlər insanlar tərəfindən zövq hissi almaq, başqalarını təqlid etmək üçün yaradılır.

3) Qeyri – sabitlik: Slenq sözlərin lüğəti sürətlə dəyişir. Köhnə slenq terminlər özlərinin ifadə çalarlığını itirir. Həmçinin dilin lüğət tərkibinə bir sıra yeni slenq terminlər daxil edilmişdir. Məsələn: *homoseksual slenqlər 1930-cu ildən etibarən formalaşmış və standart terminlər kimi qəbul edilmişdir.*

4) Konkretlik, müxtəsərlik: Konkretlik amerikan slenqləri üçün əsas cəhətdir. Məsələn: *simp* (*stupid person*); *keep* (*nice president*); *clasey* (*goshionable*) və s. *slenq sözlər danışmaq üçün qısa və asandır*. Digər əlamətdar cəhət isə ifadələrin rahat formada istifadə olunmasıdır [14].

Nəticə

Beləliklə, slenqlər dilin leksik sistemində çox böyük əhəmiyyət kəsb edirlər. Bu xüsusi söz qrupuna xas olan elə xüsusiyyətlər vardır ki, onları digər söz qruplarında müşahidə etmək mümkün deyildir. Slenq müxtəlif sosial qruplar tərəfindən istifadə edilən xüsusi, yeni mənalı sözlərdir. Slenq mənasına görə qeyri-adidir. Slenq rəngarəng söz qrupudur. Slenq gündəlik ingilis dilinin istifadəsi standartlarından aşağıda olan hər şeyin mənasını ifadə edir.

Dilçilikdə slenqlərin öyrənilməsinin həm nəzəri, həm də praktik əhəmiyyəti olduğunu müşahidə etmək olar. Nəzəri cəhətdən bu sözlərin bir sıra xüsusiyyətlərinin, məna həddünün olduğunu müəyyənləşdirdik. Praktik cəhətdən isə sözlərin yaranmasında iştirak etdiyini müşahidə edə bilirik. Slenqlər özünəməxsus xüsusiyyətləri ilə digər xüsusi söz qruplarından fərqlənirlər. Məqalənin sonunda aşağıdakı nəticələri əldə etmək olar:

Birincisi, slenqlər xüsusi məqsədlər üçün müəyyən insan qrupları tərəfindən istifadə edilir.

İkincisi, Britaniya və Amerika slenqləri arasındakı oxşar və fərqli cəhətləri müəyyənləşdirdik. Eyni bir mənanı ifadə edən həm amerika, həm də britaniya slenqləri mövcuddur. Məsələn: *Botty* – *police officer* (Britaniya slenqi); *Cop* – *policeman* (amerikan slenqi).

Ədəbiyyat

1. Arnold İ.V. The English Word. Moscow: “Высшая школа”. 1986, 292p.
2. Brigit V. The History of the English Language. Oxford University: “Press”. 2003, 112p.
3. Galperin I.R. Stylistics. Moscow: “Higher School”. 1977, 331p.
4. Ginzburg R.S, Khidekel S.S, Sankin A.A, Knyazeva S.Y. A Course in modern English Lexicology. Moscow: “Высшая школа”. 1979, 268 p.
5. Mehriban H, Gunel Y. English Stylistics. Bakı: “Elm və Təhsil”. 2019, 300 p.

İnternet resursları

6. www.audio-class.ru/slang
7. <https://www.englishlanguage.ru/Americanslang>
8. <https://www.examplesyourdictionary.com>
9. <https://www.oxfordreference.com>

Rəyçi: f.f.d. A.Quliyeva

Göndərilib: 17.11.2020

Qəbul edilib: 18.11.2020